

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

06 червня 2017 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 85/вс-17

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у пленарному складі:

головуючого – Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Василенка А.В., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Козлова А.Г., Лукаша Т.В., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шилової Т.С., Щотки С.О.,

розглянувши питання про підтвердження здатності кандидата на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду Бондаря Сергія Володимировича здійснювати правосуддя у відповідному суді, стосовно якого оголошено перерву відповідно до абзацу другого частини першої статті 88 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»,

встановила:

Відповідно до статей 79, 81 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII (далі – Закон № 1402-VIII) рішенням Комісії від 07 листопада 2016 року № 145/зп-16 оголошено конкурс на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Бондар Сергій Володимирович 25 листопада 2016 року звернувся до Комісії із заявою про проведення стосовно нього кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду за спеціальною процедурою призначення та рішенням Комісії від 05 грудня 2016 року був допущений до участі у цьому конкурсі як особа, яка має стаж роботи на посаді судді згідно з вимогами, передбаченими пунктом 1 частини першої статті 38 Закону № 1402-VIII. Комісією 11 січня 2017 року призначено кваліфікаційне оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду та 10 лютого 2017 року прийнято рішення про допуск Бондаря С.В. до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду.

Відповідно до Умов проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду Бондар С.В. проходив кваліфікаційне оцінювання як суддя.

У статті 10 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада 1985 року № 40/32 та від 13 грудня 1985 року № 40/146, визначено, що особи, відібрані для судових

посад, повинні мати високі моральні якості і здібності, а також відповідну підбору кваліфікацію в галузі права.

Ці основоположні принципи формування суддівського корпусу імплементовані у національне законодавство, що визначає основними складовими авторитету судової влади та довіри до суду – доброчесність і компетентність судді.

Згідно з цими приписами під час кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді касаційного суду у складі Верховного Суду Комісія виходить з того, що кандидати на посаду судді найвищого суду у системі судоустрою мають відповідати найвищим стандартам за критеріями компетентності та професійної етики за відсутності будь-яких обґрунтованих сумнівів у їх доброчесності, що можуть негативно вплинути на суспільну довіру до новоствореного Верховного Суду.

Відповідно до статті 83 Закону № 1402-VIII кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними законом критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо), професійна етика, доброчесність.

У пунктах 1, 2 глави 6 розділу II Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення (далі – Положення) передбачено, що встановлення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання.

Відповідно до статті 85 Закону № 1402-VIII кваліфікаційне оцінювання включає такі етапи: 1) складення іспиту; 2) дослідження досьє та проведення співбесіди.

У першому етапі кваліфікаційного оцінювання за загальним результатом іспиту Бондар С.В. отримав 156,75 бала та 29 березня 2017 року був допущений до другого етапу кваліфікаційного оцінювання – дослідження досьє та проведення співбесіди.

Згідно з пунктом 20 розділу III Положення під час співбесіди обов'язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

Відповідно до положень статті 87 Закону з метою сприяння у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності Громадською радою доброчесності надано Комісії висновок про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Бондаря С.В. критеріям доброчесності та професійної етики, затверджений 27 квітня 2017 року (далі – Висновок).

Підставами для Висновку визначено те, що кандидат брав участь у публічному конфлікті, пов'язаному з реприватизацією ВАТ «Нікопольський завод феросплавів» під час судового розгляду відповідної справи та виступив на прес-конференції з цього питання.

Також у Висновку вказано на невідповідність вартості майна, набутого кандидатом і членами його родини за останні 12 років, розміру їх доходів, що

викликає обґрунтовані сумніви у відповідності способу життя кандидата задекларованим доходам.

Кандидат поставив під сумнів правомірність висновків Громадської ради доброчесності, надав пояснення та заперечив наведені твердження.

Відтак на другому етапі кваліфікаційного оцінювання, заслухавши доповідь члена Комісії Щотки С.О., уповноваженого представника Громадської ради доброчесності Титича В.М., пояснення кандидата на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду Бондаря С.В., ознайомившись з матеріалами досьє та співбесіди, Комісія встановила таке.

З 1992 року Бондар С.В. обіймав посади арбітра, судді арбітражного суду міста Києва, в подальшому господарського суду міста Києва. Постановою Верховної Ради України від 12 липня 2001 року № 2669-III обраний на посаду судді Київського апеляційного господарського суду та більше семи років був заступником, першим заступником голови цього суду. У травні 2009 року призначений на посаду голови Київського апеляційного господарського суду. На посаду судді Вищого господарського суду України Бондаря С.В. обрано Постановою Верховної Ради України від 07 липня 2011 року № 3615-VI.

У Бангалорських принципах поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року N 2006/23 (далі – Бангалорські принципи поведінки суддів) утверджено, що довіра суспільства до судової системи, а також до авторитету судової системи в питаннях моралі, чесності та невідчужуваності судових органів посідає першочергове місце в сучасному демократичному суспільстві.

Суддя демонструє поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача. Спосіб дій та поведінка судді мають підтримувати впевненість суспільства в чесності та невідчужуваності судових органів (пункти 3.1, 3.2).

Суддя має бути обізнаний про свої особисті та матеріальні інтереси конфіденційного характеру та вживати розумні заходи з метою отримання інформації про матеріальні інтереси членів своєї родини (пункт 4.7). До членів родини судді цим міжнародним актом віднесено дружину (чоловіка), сина, дочку, пасинка та будь-якого іншого близького родича чи особу яка, що проживає в домі у судді чи працює у нього за наймом.

Аналогічні за змістом вимоги закріплено у Кодексі суддівської етики, затвердженому у новій редакції рішенням XI (чергового) з'їзду суддів України від 22 лютого 2013 року (далі – Кодекс суддівської етики), приписи якого є обов'язковими для всіх суддів згідно з частиною третьою статті 129 Закону № 1402-VIII.

Спростовуючи висновки Громадської ради доброчесності про невідповідність вартості майна, набутого родиною кандидата, розміру їх доходів Бондар С.В. зауважив, що це питання досліджувалося під час перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», та послався на відповідний висновок Державної фіскальної служби України.

Проте Комісія відхиляє зазначені доводи, оскільки під час такої перевірки не здійснюється дослідження відомостей щодо майна членів сім'ї декларанта (пункт 1 Порядку проведення перевірки достовірності відомостей, передбачених пунктом

2 частини п'ятої статті 5 Закону України «Про очищення влади», затвердженого наказом Міністерства фінансів України 03 листопада 2014 року № 1100).

За матеріалами досьє кандидата встановлено, що Бондарю С.В. та його дружині на праві спільної сумісної власності належать два автомобілі Renault, дві квартири у місті Києві загальною площею 33,7 кв. м та 239,9 кв. м, а також садовий (дачний) будинок загальною площею 141,4 кв.м та дві земельні ділянки площею 501 кв. м і 1031 кв. м у Києво-Святошинському районі Київської області.

Крім цього, у поданій кандидатом декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за 2015 рік його дружина зазначена як член сім'ї декларанта та власник гаража, двох квартир у місті Києві загальною площею 80,7 кв.м та 45 кв.м, двох квартир у місті Алушка Автономної Республіки Крим загальною площею 66,1 кв.м та 12,7 кв.м, двох земельних ділянок площею 493 кв.м та 1029 кв.м, а також двох будинків, загальною площею 136,7 кв.м та 375,9 кв.м у Києво-Святошинському районі Київської області.

У деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012 та 2013 роки Бондар С.В. зазначав, що до складу його сім'ї також входить дочка ____ року народження, яка у 2012 році отримала від матері за договором дарування дві квартири у місті Києві загальною площею 62,2 кв.м та 96,2 кв.м.

Більшість цих статків, зокрема п'ять квартир, три будинки та чотири земельні ділянки, набуто Бондарем С.В. і членами його сім'ї у період з 2005 по 2015 роки.

Стосовно джерел походження цього майна Бондар С.В. пояснив, що він та дружина мали достатні для його придбання доходи, проте доказів цього твердження не надав.

Також кандидат повідомив, що більшість зазначеної нерухомості (квартири, будинки, земельна ділянка) отримана його дружиною у спадщину та до 2012 року належала її матері (____ р.н.). Водночас, конкретних відомостей щодо складу спадкового майна та його вартості не надав.

Фінансову спроможність родини для набуття цього майна кандидат пояснив торгівельною діяльністю тещі, проте визнав, що у передбачений законодавством спосіб підприємницької діяльності вона не здійснювала. Не заперечував, що більшість активів мати дружини набула у досить похилому віці, після 2000 року за допомогою його дружини.

На підтвердження зазначеного кандидатом жодних документів не надано та не наведено конкретних відомостей про інші законні джерела набуття майна або коштів для його придбання. Також Бондар С.В. стверджував, що підстави для дослідження майнового стану членів його сім'ї відсутні.

За встановлених обставин Комісія критично оцінює твердження кандидата про достатність доходів родини для придбання зазначених активів та не може визнати достатніми і обґрунтованими пояснення щодо набуття більшості майна шляхом спадкування, або за рахунок коштів, отриманих від реалізації спадкового майна.

Досліджуючи майновий стан родини кандидата, Комісія не здійснює оцінювання доброчесності його близьких осіб, а має на меті з'ясувати

поінформованість кандидата про матеріальні інтереси членів родини та оцінити його прагнення сприяти встановленню обставин, важливих для підтримання впевненості громадськості у чесності й непідкупності судових органів.

Кодексом суддівської етики на суддів покладено обов'язок докладати всіх зусиль до того, щоб, на думку розсудливої, законслухняної та поінформованої людини, їх поведінка була бездоганною (стаття 3).

Рішенням Ради суддів України № 1 від 04 лютого 2016 року затверджено Коментар до Кодексу суддівської етики, в якому зазначено, що доброчесна поведінка судді має торкатися всіх сфер його життя, зокрема і матеріальної (майнової) сфери. Йдеться про добросовісну поведінку судді в реалізації обов'язку бути обізнаним про свої майнові інтереси та здійснення активних дій щодо вжиття розумних (адекватних) заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї, виявляючи повагу до законів і лояльність до публічних фінансових інтересів держави. Судді належить вживати розумних заходів з метою бути поінформованим про майнові інтереси членів своєї родини (коментар до статті 18).

З огляду на зазначені положення пояснення Бондаря С.В. дають підстави для висновку про неповне сприйняття кандидатом обов'язку демонструвати бездоганну поведінку у всіх сферах життя та діяти так, щоб підтримувати впевненість суспільства у чесності носіїв судової влади.

Заперечуючи участь у публічному конфлікті, пов'язаному з реприватизацією ВАТ «Нікопольський завод феросплавів», Бондар С.В. зазначив, що брав участь у прес-конференції з метою повідомлення про злочин керівництва суду вищої інстанції, проте не довів доцільності такого публічного виступу під час судового розгляду відповідної справи та неможливості реалізації своїх намірів у інший, передбачений кримінально-процесуальним законом спосіб.

З огляду на зазначене, враховуючи мету цього кваліфікаційного оцінювання та вимоги щодо відповідності кандидатів найвищим стандартам суддівської етики і доброчесності, Комісія оцінює пояснення Бондаря С.В. як неповні та недостатні для спростування відповідних тверджень, наведених у Висновку Громадської ради доброчесності.

Отже, встановлені обставини дають підстави для обґрунтованого сумніву у сприйнятті і додержанні кандидатом фундаментальних засад професійної етики і доброчесності суддів.

Відповідно до частини першої статті 88 Закону, якщо Громадська рада доброчесності у своєму висновку встановила, що суддя (кандидат на посаду судді) не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності, то Комісія може ухвалити рішення про підтвердження здатності такого судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді лише у разі, якщо таке рішення підтримане не менше ніж одинадцятьма її членами.

За результатами голосування пропозиція про визнання Бондаря С.В. таким, що підтвердив здатність здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду, не була підтримана жодним з п'ятнадцяти членів Комісії, які брали участь у розгляді цього питання. Відтак Комісія дійшла висновку, що Бондар С.В. не підтвердив здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Це кваліфікаційне оцінювання здійснювалося для участі у конкурсі на зайняття вакантної посади судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду, що обумовлювало перевірку кандидата на відповідність найвищим стандартам та вимагало відсутності щонайменшого обґрунтованого сумніву у чеснотах майбутніх суддів Верховного Суду. Відтак висновки Комісії за результатами цього кваліфікаційного оцінювання не можуть мати преюдиційного значення та негативно вплинути на проходження кандидатом інших процедур, пов'язаних з кар'єрою судді.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону, Положенням, Комісія

вирішила:

визнати Бондаря Сергія Володимировича таким, що не підтвердив здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

А.В. Василенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

А.Г. Козлов

Т.В. Лукаш

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова

С.О. Щотка